

Особливості створення стилізованої композиції з елементами архітектури та пейзажу

Марущак Оксана Василівна

Кандидат педагогічних наук, доцент

Мудрак Назар Васильович

здобувач I курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мельник Юлія Іванівна

здобувачка III курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського)

Анотація. У статті розкрито особливості створення стилізованої композиції з елементами архітектури та пейзажу; визначено й схарактеризовано етапи виконання стилізації зображення; зазначено, що у створенні стилізованої композиції з елементами архітектури та пейзажу особливу увагу слід зосереджувати на плановості зображення та використанні геометричних форм у відображенні об'єму архітектурних споруд.

Ключові слова: стилізована композиція, плановість зображення, архітектура, пейзаж.

Abstract. The article reveals the peculiarities of creating a stylized composition with elements of architecture and landscape; stages of image stylization are defined and characterized; it is stated that in creating a stylized composition with elements of architecture and landscape, special attention should be focused on the planning of the image and the use of geometric shapes in the display of the volume of architectural structures.

Keywords: stylized composition, image plan, architecture, landscape.

Стилізація зумовлює творчий процес створення декоративного твору. Існує декілька способів побудови стилізованої композиції: площинний, що полягає в узагальненні повітряної та лінійної перспективи; конструктивний, коли у будь-якій формі необхідно побачити насамперед структуру, формоутворення; орнаментальний, який передбачає перетворення предмету на деталь орнаменту; образний, коли відбувається перероблення реалістичного зображення в образ [2].

Крім того, твір набуває декоративності у контексті спрощення форми об'єктів, використання активних контрастів кольорів, введення декоративного контуру та інших прийомів. Формування в ньому стилі відбудуватиметься лише за умови цілісності всіх компонентів [1].

Стилізована композиція повинна мати композиційний центр або домінанту. Стилізація характеризується виокремленням одного головного елемента, який привертає увагу і навколо якого вибудовується композиція, що об'єднує всі компоненти. Для стилізації властиве спрощення предметів до символів і силуетів. Або, навпаки, на основі ускладнення форми та насичення декоративними деталями відповідно до основної ідеї побудови композиції вона сприяє створенню єдиного композиційного ансамблю.

Водночас композицію можна побудувати, взявши за основу плавну пластику силуетів об'єктів і застосовуючи ніжні пастельні поєднання кольорів та легкий ненав'язливий контур. Або за основу можна взяти рубані прямокутні форми з динамікою ліній та контрастними поєднаннями кольорів, наповнюючи їх спрощеним геометричним орнаментом. Можливостей для стилізації чимало, проте завжди всі використовувані прийоми мають підпорядковуватися основній ідеї, бути обдуманими, зваженими і сприяти створенню декоративної виразності.

З метою грамотного виконання стилізації об'єктів з елементами архітектури та

пейзажу, крім пошуку композиційного та колірнього рішень, необхідно враховувати й низку інших аспектів, зокрема, композиція має бути врівноваженою та гармонійною. У цьому контексті важливо розуміти, що стилізована композиція із зображенням архітектури та пейзажу будується на спрощенні деталей та акцентуванні уваги на характерних для зображуваного фрагменту лініях та контурах конструктивних і природних форм, тому доцільно використовувати геометричні фігури у відображенні об'ємів будівель. Таким чином, стилізована композиція з елементами архітектури та пейзажу будується на основі ритмічного поєднання плавних та округлих, строгих і прямолінійних ліній.

Під час стилізації архітектурних споруд і пейзажу можлива кількісна невідповідність предметів порівняно з натуралістичним зображенням, якщо цього вимагає задум художника. Також допускається переміщення зображуваних об'єктів залежно від рівноваги композиції. Проте, не варто кардинально змінювати зовнішній вигляд зображуваної місцевості, змінюючи його до невпізнаності, якщо метою є відображення її характерних особливостей.

Стилізація пейзажу допускає доповнення її дрібними декоративними елементами, лініями, орнаментом. Деталі можуть заповнювати всю роботу або акцентувати увагу на найзначущих ділянках декоративної композиції. Зазначимо, що виконання будь-якого художнього твору передбачає певну послідовність, зокрема стилізацію зображення рекомендується виконувати у чотири етапи:

- перший етап полягає у доборі матеріалів, найцікавішого ракурсу та виконанні реалістичного зображення. Для виконання стилізації необхідно обрати найхарактерніше положення зображуваного об'єкта. З цією метою необхідно зробити кілька начерків у тоні та кольорі м'якими матеріалами або гуашшю, які включатимуть всі основні деталі об'єкту;

- другий етап передбачає компоновання композиції на аркуші та пошук декоративного рішення. Виконується контурне рішення композиції, зокрема форма об'єкта спрощується, відкидаються всі другорядні деталі зображення. Важливо досягти рівноваги композиції, необхідно рівномірно заповнити всі частини аркуша. Головне на цьому етапі – досягти ритмічності зображення;

- третій етап – визначення колірнього акценту. Ним може стати одна або дві насичені плями. Відповідно до авторського задуму будь-яким кольором заповнюються контури, зображені під час другого етапу. Для цього необхідно визначити найхарактерніші для зображуваного об'єкта кольори. На цьому етапі необхідні знання законів кольорознавства про взаємодоповнюючі кольори, контраст яскравих і світлих кольорів по відношенню до темних. Колірні поєднання в роботі мають характеризуватися виразністю і викликати певні емоції у глядачів;

- в основу четвертого етапу покладено опрацювання об'єктів та їх силуетів, додавання деталей. У контексті цього етапу відбувається заключне декорування композиції. Головне не захопитися зайвою деталізацією, щоб робота мала завершений, цілісний вигляд.

У процесі стилізації можна відштовхуватися і від натуралістичного зображення, стилізуючи предметний світ, пов'язуючи його форму не з власне локальним предметним кольором, а підпорядковуючи правилам побудови колориту. Не обов'язково слідувати академічним канонам. У полі зору залишаються конструктивний початок, розшифрування форми, а потім застосовуються закони кольорознавства.

Таким чином, у створенні стилізованої композиції з елементами архітектури та пейзажу особливу увагу слід зосереджувати на плановості зображення та використанні геометричних форм у відображенні об'єму архітектурних споруд. Всі елементи декоративної композиції мають підпорядковуватися основній ідеї. Водночас не

обов'язково домагатися повної подібності із зображуваною місцевістю, але необхідно передавати основні її особливості, щоб стилізовані об'єкти були впізнавані. Ці правила становлять основу створення гармонійної композиції.

Список використаних джерел:

1. Марущак О.В., Масюк В.О. Декоративність як форма організації художнього образу. *Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2022. Вип. 5. С. 187-192.

2. Марущак О.В., Романенко С.В., Будикіна Б.С., Павловська Є.А. Художньо-образна мова формування декоративної композиції. *Scientific Research: Theoretical Foundations and Practical Applications*. Proceedings of the VII International scientific and practical conference. (January 24-26, 2024) Vienna, Austria, International Scientific Unity. 2024. Pp. 57-61.